

C-310/15

Kolev i inni

Okoliczności faktyczne

W 2012 r. Nikolay Kolev i 7 innych osób zostało oskarżonych o wymuszanie od kierowców przekraczających granicę bułgarsko-turecką łapówek za odstąpienie od kontroli celnych i niewykazywanie stwierdzonych nieprawidłowości w dokumentach

Po zatrzymaniu postawiono im zarzuty, które następnie zostały doprecyzowane, o czym zostali oni poinformowani. Poinformowano ich też o zebranych przeciwko nim dowodach. Ponieważ jednak postanowienia o przedstawieniu zarzutów nie zostały sporządzone przez właściwy organ, sprawa została zwrócona właściwemu prokuratorowi.

Prokurator sporządził nowe postanowienia o przedstawieniu zarzutów, jednak nie zostały one doręczone ani N. Kolevowi ani dwóm pozostałym oskarżonym. Sąd wezwał prokuratora do usunięcia stwierdzonych uchybień formalnych, jednak prokurator nie zdołał prawidłowo poinformować oskarżonych o stawianych im zarzutach ani zapoznać ich z materiałami śledztwa.

Okoliczności faktyczne

Sąd, zamiast wydawać postanowienie o umorzeniu sprawy, postanowił nie nadawać sprawie dalszego biegu. Sąd apelacyjny stwierdził, że sąd odsyłający powinien był umorzyć postępowanie.

Sąd odsyłający miał wątpliwości, czy ustawa krajowa jest zgodna z prawem UE, w szczególności z obowiązkiem państwa członkowskiego związanym z określeniem skutecznego ścigania karnego za przestępstwa naruszające interesy finansowe UE.

Sąd odsyłający zastanawiał się, czy w razie uznania ustawy za niezgodną z prawem UE, byłby on zmuszony odstąpić od stosowania tych artykułów. Zastanawiał się on również, jakie konkretne środki może podjąć, aby zapewnić pełną skuteczność prawa Unii przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony przysługujących oskarżonym praw do rzetelnego procesu.

Pytanie prejudycjalne

Czy prawo UE, w szczególności art. 325 TFUE, stoi na przeszkodzie uregulowaniu prawa krajowego, i jakie są:

1

konsekwencje, jakie należałoby wyciągnąć w przypadku ewentualnej niezgodności tego uregulowania z prawem Unii

2

prawa do informacji o oskarżeniu oraz prawa dostępu do akt sprawy

3

zakresy prawa dostępu do obrońcy w okolicznościach takich jak rozpatrywane w postępowaniu głównym.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego nr 1

Art. 325 TFUE

1

konsekwencje, jakie należałoby wyciągnąć w przypadku ewentualnej niezgodności tego uregulowania z prawem Unii

Sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy w kontekście przestępstw celnych, wykładni art. 325 TFUE należy dokonywać w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu prawa krajowego, ustanawiającemu procedurę prowadzącą do umorzenia postępowania karnego, oraz jakie konsekwencje należy wyciągnąć w przypadku niezgodności tych uregulowań.

Art. 325 TFUE

TSUE stwierdził, że wykładni przedmiotowego przepisu należy dokonywać w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu prawa krajowego ustanawiającemu procedurę prowadzącą do umorzenia postępowania karnego, w zakresie, w jakim owo uregulowanie znajduje zastosowanie w postępowaniach prowadzonych w sprawie poważnego nadużycia finansowego lub innych nielegalnych działań naruszających interesy finansowe Unii w dziedzinie cel.

Sąd krajowy musi zapewnić pełną skuteczność tego przepisu, w razie potrzeby odstępując od stosowania owego uregulowania, dążąc jednocześnie do zapewnienia poszanowania praw podstawowych osób oskarżonych.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego nr 2

Dyrektywa 2012/13

2

prawa do informacji o oskarżeniu oraz prawa dostępu do akt sprawy

Czy art. 6 ust. 3 dyrektywy w sprawie **prawa do informacji w postępowaniu karnym** jest przestrzegany w sytuacji, gdy „przekazanie obronie szczegółowych informacji na temat oskarżenia następuje dopiero po wniesieniu aktu oskarżenia do sądu, lecz przed rozpoczęciem przewodu sądowego i rozpoczęciem rozpoznawania zarzutów co do istoty” (ust. 78)

Czy wykładni art. 7 ust. 3 dyrektywy należy dokonywać w ten sposób, że przewidziane w tym przepisie prawo dostępu do materiałów sprawy jest „zagwarantowane w sytuacji, gdy właściwe organy umożliwiły obronie zaznajomienie się z aktami sprawy w toku postępowania przygotowawczego, mimo że ostatecznie obrona nie była w stanie z tej możliwości skorzystać” (ust. 79)

Art. 6 ust. 3 dyrektywy 2012/13

TSUE stwierdził, że wykładni tego przepisu należy dokonywać w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie temu, by szczegółowe informacje na temat zarzutów (...), gdyby przekazane informacje zostały następnie zmienione, pod warunkiem jednak że sąd podejmie wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia poszanowania prawa do obrony i rzetelności postępowania (ust. 99)

W przedmiocie pytania prejudycjalnego nr 2

Dyrektywa 2012/13

2

zakres prawa dostępu do obrońcy w okolicznościach takich jak rozpatrywane w postępowaniu głównym

Czy art. 6 ust. 3 dyrektywy w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym jest przestrzegany w sytuacji, gdy „przekazanie obronie szczegółowych informacji na temat oskarżenia następuje dopiero po wniesieniu aktu oskarżenia do sądu, lecz przed rozpoczęciem przewodu sądowego i rozpoczęciem rozpoznawania zarzutów co do istoty” (ust. 78)

Czy wykładni art. 7 ust. 3 dyrektywy należy dokonywać w ten sposób, że przewidziane w tym przepisie prawo dostępu do materiałów sprawy jest „zagwarantowane w sytuacji, gdy właściwe organy umożliwiły obronie zaznajomienie się z aktami sprawy w toku postępowania przygotowawczego, mimo że ostatecznie obrona nie była w stanie z tej możliwości skorzystać”? (ust. 79)

Art. 7 ust. 3 dyrektywy 2012/13

Podobnie TSUE stwierdził, że do sądu krajowego należy upewnienie się, że obronie przyznano możliwość skutecznego zaznajomienia się z aktami sprawy, (...), jeżeli w toku postępowania do akt sprawy dołączone zostaną nowe dowody”, pod warunkiem zapewnienia poszanowania prawa do obrony i rzetelności postępowania (ust. 100).

W przedmiocie pytania prejudycjalnego nr 3

Dyrektywa 2013/48

3

zakres prawa dostępu do obrońcy w okolicznościach takich jak rozpatrywane w postępowaniu głównym

Czy wykładni art. 3 ust. 1 dyrektywy 2013/48 „należy dokonywać w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie z jednej strony uregulowaniu prawa krajowego, które nakazuje sądowi krajowemu wyłączyć z udziału w postępowaniu ustanowionego przez dwóch oskarżonych obrońcę, wbrew ich woli, ze względu na to, że ich interesy pozostają ze sobą w sprzeczności, oraz z drugiej strony temu, by ów sąd umożliwił tym osobom ustanowienie nowego obrońcy lub w danym wypadku sam wyznaczył dwóch obrońców z urzędu w miejsce tego pierwszego” (ust. 101)

Art. 3 ust. 1 dyrektywy 2013/48

TSUE stwierdził, że przepis ten nie stoi on na przeszkodzie uregulowaniu prawa krajowego, które nakazuje sądowi krajowemu wyłączyć z udziału w postępowaniu obrońcę ze względu na sprzeczność interesów.

Jak zauważył rzecznik generalny w pkt 110 opinii, „obrońca nie może bronić w pełni skutecznie dwóch oskarżonych w ramach tego samego postępowania, jeżeli ich interesy pozostają ze sobą w sprzeczności, w szczególności gdy wyjaśnienia jednego z nich mogą być wykorzystane przeciwko drugiemu, bez umożliwienia mu wypowiedzenia się w tym zakresie” (ust. 109)